

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2019-09-02

Er ref: Fi2018/03478/SFÖ
Vår ref: SFI-2019-1723

Analyser och utvärderingar för effektiv styrning, SOU 2018:79

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerade betänkande och har följande att anföra.

Filminstitutet instämmer i att regeringens behov bör stå i centrum för analys- och utvärderingsmyndigheternas analyser och utvärderingar, och att analys- och utvärderingsmyndigheterna inte bör ha till uppgift att göra analyser och utvärderingar vars främsta syfte är att förbättra myndigheternas verksamheter på operativ nivå. Analyser och utvärderingar inom olika myndigheter är centralt för att myndigheter ska kunna utveckla, förbättra och följa upp den egna verksamheten på både operativ och strategisk nivå. Analys bör genomsyra flera delar av en organisation och vara en viktig del i strategiska mål och uppföljningar. Det är viktigt att understryka att myndigheterna själva är bäst lämpade att avgöra vilken statistik och analys som krävs för att effektivt kunna bedriva sin verksamhet.

Ny myndighetsstruktur

På kulturområdet sorterar i dagsläget Myndigheten för kulturanalys under Kulturdepartementet. Utredningen föreslår att Kulturanalys verksamhet ska uppgå i den nya myndigheten Tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys, vilken föreslås sortera under Näringsdepartementet. En förflyttning av analys och utvärdering av kulturpolitiken från Kulturdepartementet till Näringsdepartementet skulle innebära att kulturpolitikens uppdrag ges från ett departement, men analyseras under ett annat departement. Vi ser en betydande risk för att olika eller motstridiga reaktioner på genomförd politik kan komma att förmedlas. Kulturpolitikens genomförande organisationer kan få svårt att förhålla sig till sådana otydliga eller skilda reaktioner. Vi ser även en risk i att en förflyttning av analys och utvärdering av kulturpolitiken från Kulturdepartementet till Näringsdepartementet leder till att den föreslagna myndigheten Tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys kan komma att nedprioritera kulturområdet i konkurrens med myndighetens övriga bevakningsområden näringsliv, tillväxt och transportfrågor.

Frågor om näring och tillväxt är visserligen relevanta för filmen och filmbranschen, men det finns kulturella värden som inte bör vägas mot rent näringspolitiska dito. Det är avgörande att en myndighet som bevakar dessa områden bär med sig de skilda utgångspunkter som områdena bör analyseras utifrån. En films värde kan exempelvis

värderas på fler sätt än genom dess försäljningssiffror, en film som attraherar en mindre publik kan ha lika stort kulturellt värde som en film som attraherar en stor publik. Med en flytt från Kulturdepartementet till Näringsdepartementet finns en risk att kulturen kommer ses mer som ett verktyg för näringspolitiska intressen än för de kulturpolitiska. Kulturen är viktig som en slags bindväv i samhället, men dess roll får inte skapas så att effekter mäts utifrån samhällsnyttan. Effekterna måste snarare handla om hur kulturen når ut i hela landet och inkluderar alla medborgare. Vissa analyser kan handla om samhällsnyttan, men som kunskapsområde snarare än som mål.

Filminstitutet anser mot bakgrund av ovan att analys och utvärdering av kulturpolitiken även fortsättningsvis bör åligga Myndigheten för kulturanalys, vilken även fortsatt bör sortera under Kulturdepartementet. Förslaget att Kulturanalys ska uppgå i den föreslagna myndigheten Tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys avstyrks därmed.

Filminstitutets statistikuppdrag

Filminstitutet har en unik roll med ett komplext och brett uppdrag inom film. Filmen står i centrum och analysverksamheten täcker områden som sträcker sig över flera kulturpolitiska områden. Det är centralt att Filminstitutet bibehåller sitt statistik- och analysuppdrag då Filminstitutet besitter unik kompetens inom filmområdet med en både bred och djup sakkunskap inom bland annat produktion, distribution och visning av film. Filminstitutet har även ett nära samarbete med filmbranschen vilket ger Filminstitutet en unik position som kunskapsbärare inom filmområdet.

Efter införandet av den nya statliga filmpolitiken 2017 har Filminstitutet inte längre getts tillgång till fullständig biografstatistik. I Statskontorets analys¹ av Filminstitutets verksamhet konstateras att avsaknaden av fullständig biografstatistik försvårar för Filminstitutet att fördela stöd och följa upp verksamheten. En lösning som har föreslagits är att Myndigheten för kulturanalys med hjälp av SCB samlar in den statistik som Filminstitutet behöver för att kunna utföra sina uppgifter. Om den föreslagna myndigheten Tillväxt- och samhällsbyggnadsanalys ges i uppdrag att samla in filmstatistik bör Filminstitutet ges avgörande inflytande i vilken statistik som ska samlas in, samt att Filminstitutet ges tillgång till denna statistik i obearbetad form så att den kan integreras med befintlig analys- och statistikverksamhet.

För Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Anna Serner, VD

¹ Statskontoret 2019:9 ss.96–99 Från filmavtal till statlig filmpolitik – En analys av verksamheten vid Svenska Filminstitutet